

*Skiriu Lukui ir Milo
... kaip visuomet ir viską*

ATSILIEPIMAI

Ankstyvojoje paauglystėje vaikai linkę tapatintis su knygų herojais. Jie trokšta nuotykių, burtų, paslapčių. Drąsiai stodami į gėrio ir blogio kovą išmoksta vertinti draugystę, įveikti iskilusias problemas, atranda savo identitetą. Vaikams nebus sunku knygoje atrasti save. Tikiu, kad ji sudomins ir įtrauks jaunuosius skaitytojus!

Dr. Austėja Landsbergienė

Detektyvas į paauglystę žengiantiems vaikams? Taip! Ir dar dvelkiantis paslaptimis, senove, kviečiantis pažinti slėpiningą augalų ir kvapų pasaulį...

Vertėja Indrė Klimkaitė

Annos Ruhe's romanas vaikams kupinas fantazijos ir šilumos, autorei stulbinamai gerai pavyksta aprašyti kvapus: vos po kelių puslapių atrodo, kad ir pats užuodi seną vilą.

Tatjana Klöckner, didžiausias Reino krašto-Pfalco dienraštis „Die Rheinpfalz“

Įtraukianti knyga vaikams, patogi ir skaityti balsu. Vaikai nuo 8 metų patys ją ryte praris, o ir suaugusiesiems bus smagu paskaityti.

Claudia Kneifel, dienraštis „Main Post“

Išties „kvapni“ knyga vaikams!

Jörg Pinnow, dienraščio „Frankfurter Allgemeine“
Literatūros skiltis

Kupina fantazijos, jusles kutenanti knyga.

Jana Kühn, nepriklausomas literatūros ir audioknygų žurnalas „Bücher Magazin“

Iliustravo Claudia Carls

Iš vokiečių kalbos vertė Indrė Dalia Klimkaitė

DEBESŲ GANYKLOS

Ekspedicijos dienoraštis

Amazonės džunglės

Tikslūs ilgumos ir platumos duomenys
stropiausiai saugomi paslapyje

1869 metų rugpjūčio 6-osios įrašas

Rytas buvo troškus, tad žygis per neižengiamą kraštą sunkė jėgas, tačiau nė viena kita mano kelionė neatnešė tiek džiaugsmo, kiek ši. Visi pastarųjų dienų sunkumai atsipirko su kaupu. Padariau savo gyvenimo atradimą! Jo su niekuo nepalyginsi, mastas neįtikėtinas!

Tai žerinti uola, tamsesnė ir slėpingesnė nei naktinis dangus virš mūsų galvų. Iš jos šen bei ten sklinda stiprus kvapas, primenantis šimtus dalykų išsyki.

Tai, ką aš atradau, pralenks viską, ką iki šiol manėme žiną apie kvapus.

Tai tiesiog viską pakeis.

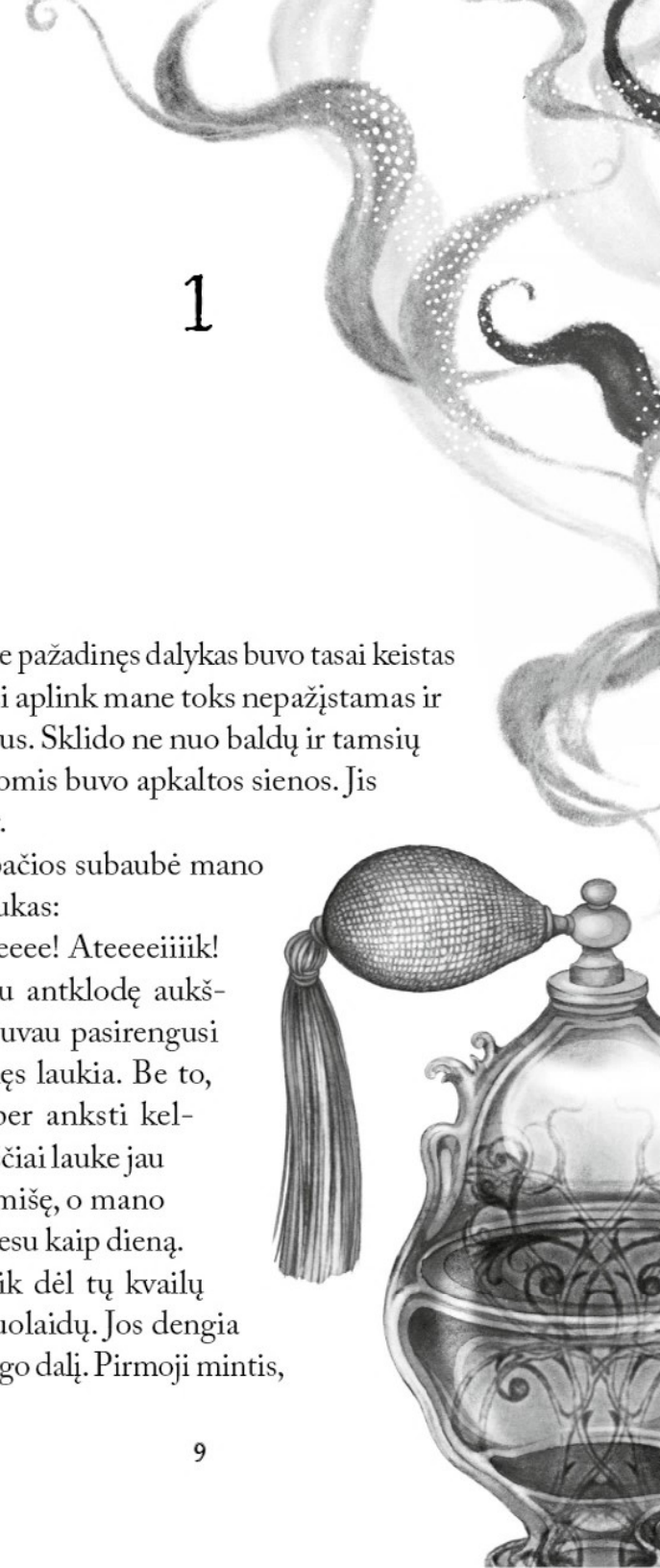
1

Pirmasis mane pažadinęs dalykas buvo tasai keistas kvapas. Sukosi aplink mane toks nepažįstamas ir gana intensyvus. Sklido ne nuo baldų ir tamsių lentučių, kuriomis buvo apkaltos sienos. Jis sklido iš visur.

O tada iš apačios subaubė mano mažasis broliukas:

– Liiuuuuseeee! Ateeeiiiik!

Užsitraukiau antklodę aukščiau. Dar nebuvo pasirengusi tam, kas manęs laukia. Be to, dar gerokai per anksti keltis, nors paukščiai lauke jau plyšauja it pamišę, o mano kambaryje šviesu kaip dieną. Bet visa tai tik dėl tų kvailų bobutiškų užuolaidų. Jos dengia tik apatinę lango dalį. Pirmoji mintis,

kai vakar atvykusi išvydau tą šlykštynę, – vos atsikėlus nukabinti. Juk man ne šimtas dvidešimt metų kaip tam ant karnizo kabaldžiuojančiam skudurui. Bet tada pagalvojau – jei jau užuolaida, kad ir tokios išvaizdos, iškabėjo čia šimtus metų, reikia jai suteikti deramą progą išlikti.

Bet kuri kita mergaitė būtų nė nesusimąščiusi ir pareikalavusi naujų užuolaidų. Bet mano mam visuomet mokė mane gerbti tai, kas sena. Kartais kartodavo tokius paikus sakinius kaip: „Seni daiktai saugo istorijas.“ Ar kas nors nori tas istorijas išgirsti, ar ne, jos visai nedomino. Tai, kas sena, jau savaimė vertinga. Taškas. Šia tema mano šeimoje geriau nediskutuoti, nebent nori susipykti su mam. O pyktis aš visai nemėgstu.

– Liuuuuse! Puuusryčiųuuu!

Benas kaip visuomet atkaklus.

Atsidusau. Mano broliukui šitas persikraustymas – milžiniškas nuotykis. Sena vila, sodas ir visas tas senamadiškas šlamštas. Viskas velniškai jaudina. Suprantama, juk Benui tik penkeri.

Dar kartą nužvelgiau įtrūkimus lubų lipdiniuose ir išsiritau iš lovos. Pirmoji mano naktis „Evijos“ viloje ištvirta. Panašu, kad laukia dar šimtai tokių.

Smukau į džinsus, užsitempiau marškinėlius ir nusileidau laiptais žemyn. Kiekviena medinė pakopa girgždėjo ir garsiai pranešė, kad aš ateinu.

Čia, apačioje, taip pat keistai kvėpėjo. Daugybe dalykų išsyk. Tas keistas kvapų mišinys lydėjo mane iš už nugaros ir pasitiko iš priekio. Jis tvyrojo visur lyg per gausiai išpurkštų kvėpalų debesėlis, kurį žmonės kartais palieka ankštose

patalpose, pavyzdžiui, lifte, ir ten tarsi uždaro. Tikėkimės, jis neprikibs prie manęs taip, kad jau iš tolo praneštų, jog ateinu, noriu aš to ar ne.

Laimė, dvelkė ir keletas pažįstamų kvapų – karšto skrebučio, aptirpusio sviesto ir kavos. Taigi pirmame aukšte ėmiau skintis kelią pro dėžes su daiktais virtuvės link. Mano šeima jau seniai sėdėjo prie pusryčių stalo. Benas kaip tik laižė uogienę nuo skrebučio ir sūpavosi ant kėdės.

– Vien uogienė nėra pusryčiai! – Regis, tėčius šį sakinį šiandien sako nebe pirmą kartą.

– Labryt, – pratariau.

– Labą rytą, brangute! – Mam siurbčiojo kavą ir vartė laikraštį.

Taigi viskas kaip visuomet. Pasičiuopau skrebutį, kiek galėdama storiau užsitempia uogienės ir įsitaisiau šalia Beno.

– Kaip išsimiegojai? – Mam pažvelgė tuo savo žvilgsniu, kuris gali ištirpdyti ledą. Paprastai pavykdavo. Šiandien ne.

– Pusėtinai, – numykiau ir atsikandau skrebučio.

Tėčiaus dešinys lūpų kamputis kilstelėjo aukštyn.

– Taip, taip, pirmoji naktis visuomet sunkiausia. Mūsų miegamajame irgi siaučia vėjai kaip viršukalnėje. Mano sprandas šjryt kietas kaip lenta. – Jis perdėtai pasitrynė kaklą. Ir dar nutaisė tokią grimasą, tarsi būtų jau visai arti mirties. Toks jau tas mūsų tėčius. Visas situacijas mėgina gelbėti juokais. Bet ir jie šiandien atsitrenkė į mane tarsi į granito uolą.

– Galėjom paprasčiausiai pasilikti namuose, – tarstelėjau. – Arba bent jau įsikraustyti į *tikrą* namą. Pavyzdžiui, su elektriniu šildymu.

Mam netikėdama savo ausimis nusijuokė.

– Kaip sakai? Juk „Evijos“ vila – tikra svajonė! Galime džiaugtis, kad gavome ją už tokią palankią kainą. Kitos mergaitės sprogs iš pavydo!

– Jei tik iki tol mūsų trapus muziejus nesubyrės palaidodamas jas po griuvėsiais. – Aš giliai įkvėpiau. – O jei pirma papasakosiu joms, jog prieš maudydamasi turiu valandą kūrenti vonioje krosnį, kad iš čiaupo bėgtų bent drungnas vanduo, jos tikrai iškart sprogs iš pavydo.

– Liucija! – Mam sulankstė laikraštį ir sužaubavo akimis. – Žmonės ir anksčiau pajėgdavo truputį pasikūrenti krosnį vonioje prieš maudydamiesi. Turėtum džiaugtis, kad „Evijos“ vila nėra beveidis naujas statinys! Ji sena ir kaip tik dėl to stulbinamai graži. O kas gi nūnai dar turi namuose senovinę krosnį vonios kambaryje?

– Taigi – niekas!

Aš užverčiau akis. Mano mam restauratorė, o tai reiškia, kad dievina viską, kas apdulkėję arba sugedę. Laimingiausia ji tuomet, kai nublizgina ką nors labai seno. Todėl mes kartais pravardžiuojam ją blusturgio gailestingąja sesute, bet netgi tai jos neerzina. Drabužis, kuriuo dažniausiai matau vilkint mam, yra dažais ir gipsu išterliotas darbinis chalatas. Vilkėdama juo ji sėdi, klūpo arba guli kokiose nors bažnyčiose ant pastolių ir teptuku atkūrinėja freskas, kurių niekas, be jos, negali įžiūrėti. „Evijos“ viloje nėra freskų, bet yra šūsnyš dūlančio šlamšto, kuris – reikia pripažinti – tikrai laukia jos rankų.

Stebėjau Beną, jis pasinaudojo proga: uogienė dingo burnoje, o skrebutis kažin kur po stalu. Dabar jis atsistojo ir susiruošė ieškoti savo lego. Man teko slėpti vypsni, kad jo neišduočiau.

– Gaila, bet čionykštis kepėjas šeštadieniais dirba tik iki pietų. – Mam pabaigė kavą ir pažvelgė į mane. – O mums rytdienai būtinai reikia duonos. Žinau, kad tu ką tik pakirduši, bet mums tiek daug visko...

– Taip taip, nubėgsiu. Jokių problemų. – Pastaraisiais metais savaitgaliais eiti pas kepėją – mano darbas.

– Dėkui, brangute, – sučiulbo mam. – Kepykla žemyn gatve, iškart ties sankryža.

– Gerai.

Paskubomis nusinešiau savo lėkštę į plautuvę. Tiesą sakant, džiaugiausi, kad turiu dingstį sprukti pro duris.

Valydamosi dantis akimirka pagalvojau, kaip įkalbėti plaukus, kad daugmaž sugultų į šukuoseną. Tačiau šandien nedaug kas atėjo į galvą, ką būtų galima nuveikti su mano tamsiai geltonomis garbanomis. Taigi tiesiog susipyniau kasą. Šitaip ne per daug krisiu kitiems į akis. Be to, taip greičiau.

Prieangyje pasičiupau pinigus, kuriuos buvo padėjusi mam, įsispyriau į sportbačius ir tarstelėjusi „Iki!“ išlėkiau pro duris. Nušokau per keturias verandos laiptų pakopas ir pasileidau Levandų keliu pas kepėją. Dešinėje ir kairėje mane lydėjo žemutėlės, vos kelius siekiančios sodų tvorelės, o tai tikrai neįprasta tokiam miestui kaip aš.

Laimė, iki kepyklos netoli. Iškabą su nupiešta rieste pamčiau iš tolo. Levandų kelio gale pravėriau kepyklėlės duris ir kiek nusigandau virš galvos išgirdusi varinio varpelio skambesį. Viduje įrengta senamadiškai, ankšta, pilna žmonių. Tikra tetulės Emos krautuvėlė! Iškart pamėgau naująjį kepėją ir užsiėmiau eilę. Viduje gardžiai kvėpėjo šiltomis bandelėmis, vanile ir cinamonu.

Prieš mane eilėje stovėjo du berniukai, vienas atsisuko. Kone galva aukštesnis už mane ir tikrai bent pora klasių vyresnis. Dar man nespėjus nususukti jis kilstelėjo antakius. Mane iškart užliejo karštis. O dabar jis dar ir šypsotis pradėjo. Tikėkimės, neparaudonuosiu! Tą tai puikiai gebu, ir dėl to kiek nesmagu.

– Hai, – tarė jis. – Ar tu čia nauja?

Plykst! Mano kūnas iškart ėmė virsti degtuku. Sustingęs ir liepsnojančia galva.

– Ėėėė... mes vakar įsikraustėme į „Evijos“ vilą, – pasakiau, kad tik ką nors pasakyčiau. – Tai tas senas namas su...

– Rimtai? Tu gyveni „Evijos“ viloje? – Vaikinukas išpūtė akis ir kumstelėjo kitą berniuką, tamsiaplaukį, stovintį šalia. Tada dar plačiau nusišypsojo. – Ei, Mati, ką tu pasakysi? Ji gyvena šalia mūsų, tavo mėgstamoje šiurpų viloje!

Šiurpų viloje? Na ką, šauni pradžia. Dar nepraleidau čia nė vienos dienos ir vienam kvatokliui nuskilo, kad aš gyvenu „Evijos“ viloje. Giliai įkvėpiau ir suspaudžiau lūpas.

Matis, berniukas tamsiomis garbanomis, tik piktokai vyptelėjo.

– Užsičiaupk, Leonai!

Šviesiaplaukis nusijuokė ir paplekšnojo Mačiui per pečius.

– Neklausyk jo, – tarstelėjo ir vėl pasisuko į mane. – Mano brolis tiesiog apsėstas „Evijos“ vilos. Tikrai nuo dabar vis vaikščios pas tave į svečius ir kaskart prašysis pavedžiojamas po namą.

– Žmogau, tu nervini! – Matis irgi išraudo. Tik veikiau iš įniršio nei dėl drovumo. Staiga pažvelgė į mane, bet nesu-pratau to žvilgsnio prasmės. Tada tiesiog nususuko į moterį už prekystalio.

– Ėėėė... Sveiki, prašyčiau šešių bandelių, dviejų kruasanų ir duonos traškia plutele.

Leonas man toliau šypsojosi.

– Na? Ar turi vardą, mergaite iš „Evijos“ vilos?

– Taip, turiu, – pasakiau ir kilstelėjau smakrą, nes visa tai man buvo nemalonu.

Tą akimirką Matis susimokėjo, įbruko Leonui į rankas maišelį su pirkiniais. Linktelėję man broliai movė pro duris. Aš greitai paprašiau duonos, keturių ragelių ir apsimečiau, kad nė neišgirdau Leono žodžių: „Na, tai iki, mergaite su vardu!“

Namo bėgau dvigubai greičiau. Sustojau tik priešais namą. Svarsčiau, ką Leonas galėjo turėti galvoje sakydamas, kad jo brolis tiesiog „apsėstas“ „Evijos“ vilos. Prašyčiau, koks gi berniukas gali būti pamišęs dėl seno namo? O ką apskritai reiškia „šiurpų vila“? Lėtai pravėriau sodo vartelius ir pažvelgiau aukštyn į namo sienas.

Žvelgiant iš išorės „Evijos“ vila atrodo tarsi cukraus glajuje pamirkyta ir išpuošta pilaitė. Na, kai stovi gana toli ir kiek prisimerki. Vakaraums atvykus mam vis kartojo žodį „stebuklinga“ ir rodė tai raitytus metalinius turėklus, tai begalinius vitražinius langus spalvotais stikliukais.

Bet jau kai prieini arčiau, tampa aišku: trobelė tuoj tuoj sukeš. Visi fasado kampai trupa, langai vos užsidaro, dažai lupasi, dvelkia keistas kvapas ir sienomis bei langais vyniojasi laukinės gebenės. Tačiau blogiausia yra vieta, kurioje stovi „Evijos“ vila. Nuobodžiavome ilgas šešias valandas automobilyje, kol galiausiai atvykome čionai – kažkur visai šalia Olandijos sienos, apsnūdusiame mažame miestelyje Niekur. Kai tau penkeri, gal tokios kraustynės ir smagu, bet kai trylika? Tikrai nebe!

Lėtai žingsniavau prie durų į verandą. Jei tėčius nebūtų susikirtęs su savo mokyklos direktoriumi, nebūtų ieškojęs muzikos mokytojo darbo ir niekuomet nebūtų siūlęs kraustyti... Aš nekiūtočiau dabar šito Miegonių kaimelio Levandų kelio 33 name.

Dažnai įsivaizduodavau, kas būtų, jei turėčiau supergalių, kuriomis viską galėčiau keisti. Juk tikrai reikia šį tą pakeisti. Pirmiausia, žinoma, padaryčiau, kad neraudonučiau taip greitai. Niekuomet nebelemenčiau sutrikusi, kai kas nors apie mane pliauškia, ir niekuomet nesijausčiau atsidūrusi keblioje padėtyje.

Tačiau visų pirma kuo greičiau nudanginčiau save atgal į senuosius namus.

Tik, deja, nemoku burti ir tikrai neturiu jokių supergalių. Taigi dabar mano gyvenimas bus visiškai nuobodus, o aš pati būsiu siaubingai vieniša.

Nuo minties, kad ateis laikas, kai reikės eiti į mokyklą, kurioje dėstys mano tėčius, net rankų oda pašiuurpo. Blogiau jau ir būt negali. Greitai nuvijau tą mintį šalin. Dabar gi vasaros atostogos ir turiu dar kiek laiko savęs pagailėti, aišku, būtų gerai nesutikti daugiau to Leono.

Išsitraukiau mobiliuką, bet tas pats, kas vakar, – nėra interneto ryšio. Taigi negaliu savo geriausiai draugei Monai nusiųsti kelių šios griuvenos nuotraukų ir tikėtis atjautos. Atsidusau. Jei Mona negyventų Berlyne, už šimtų kilometrų nuo manęs, dar kaip nors ištvėrčiau. O ką dabar man be jos daryti? Gal galiu paskambinti? Bet ji tikriausiai dar lovoje. Kai nereikia į mokyklą, Mona neskuba lipti iš patalų. Be to, ji, kaip ir kiekvienais metais per vasaros atostogas, su tėvais

Italijoje. Pasiguodžiau tuo, kad skambinti tenai per brangu, ir vėl įsikišau mobiliuką į kišenę.

Kiek įmanydama baidžiau savo niūrias mintis žvelgdama į Beną, kuris sodelyje mėščiojo kamuolį. Prie durų pasidėjau maišelį su bandelėmis, atsisėdau ant verandos laiptelių ir stebėjau brolių.

Man virš galvos vėjyje siūbavo metalinė emaliuota iškaba. Raidės joje buvo apsitrynusios ir vargiai įskaitomos. „Akys yra sielos raktas, bet nosis – vartai“, – perskaičiau vargais negalais.

Nosis? Ar tai užuomina apie daugybę keistų kvapų šiuose namuose? Pilve pajutau keistą pojūtį. Ir ėmiau nebesuprasti, ar man visa tai juokinga, ar vis dėlto kiek baugina.

Ir kurgi mes atsikraustėm?